

Čeprav sem skušal z napisanim zavrnit heterogen pristop h kantavtorstvu, se ga bom paradoksalno prav zaradi pomanjkanja drugačnih načinov, hkrati pa tudi lažjega sledenja navedenim paradigmam primoran poslužiti tudi sam. Prav ustvarjanje Mateja Krajncja je zaradi svoje raznolikosti bržkone odličen primer kompleksnosti tega polja, kar se je še posebej odražalo v okviru sobotnega večera.

Krajnc nam je predstavil petnajst skladb, med katerimi so se znašli tudi štirje prevodi. Večer je otvoril z avtorsko pesmijo Billy Boy. Miren in enoten ritem skladbe, z nekoliko nostalgичno zvočno podobo je prefinjeno prepleten z motivom Billy Boyja, ki ga poznamo iz znamenite angleške nursery rhyme, s tem pa priklіče pred nas tako motivno in glasbeno tradicijo anglosaksonskega sveta, ki se pomeša s sodobno (slovensko) poetiko.

Prevod pesmi Johna Prinea Your Flag Decal Won't Get You Into Heaven Anymore – Zastava na nalepki ne prisluži več nebes se je izkazal kot zelo tekoč, ter vesten – tako na nivoju ritma kakor tudi besedila. Kolikor je morebiti skladba slovenskemu poslušalcu zavoljo skrajne navezave na ameriško kulturo morebiti nekoliko tuja, jo je Krajnc uspel približati z glasbeno podlago, ki upošteva zgodovino slovenskega kantavtorstva, ter se odmika od Prineove kantri podlage, ki v izvorniku narekuje tudi komičnost skladbe. V prevodu komičnost učinkuje predvsem na samem besedilu in manj v parodični razsežnosti izbire žanra.

Še bolj vestna je tako priredba pesmi Boba Dylana *With God on our side* – Nad nami bdi Bog v kateri Krajnc strogo upošteva tako glasbeno kakor besedilno razsežnost izvirnika. S tem pesem sicer ostaja predvsem del ameriške kulture in protivojnih gibanj 60' let prejšnjega stoletja. Našemu prostoru in času postane domača predvsem iz vidika ponavljanja zgodovine in svoje ponovne aktualnosti, ali celo iz vidika, da govori o večni temi – vojni.

Pesem *Hotel sem ujeti sonce* (navezavo na Partljičevo zbirko spominskih črtic bi težko našli) bi težko razumeli kot tipično kantavtorsko, saj se zdi, da posega predvsem na območje lirske poezije. To pa bi težko trdili za pesmi *Kotiček s polnimi usti* ter *Ne boj se sred* (do neke mere tudi za pesem *Čas na predzadnji strani*). Ti temeljita na nekaterih elementih tipičnega kantavtorskega ustvarjanja – tu imamo neko nenavadno, obrnjeno opažanje (*ne boj se sred, srede so nekje vmes ali pa besedna igra kotiček s polnimi usti*), ter podobe iz vsakodnevnega življenja, ki naj predočijo neko univerzalno sporočilo. V navezavi na mirno in melodično glasbeno podlago se tako začnejo spogledovati s šansonom, ali pa celo stopijo na njegovo mesto.

Dve plati istega kovanca predstavljata pesmi *Po božiču* ter *Priponka*. Če prva slika otožno stanje po božičnem času, nekakšno pogorišče nekdanje razkošnosti, ter tovrstno sporočilo podpre tudi s temu primerno glasbeno podlago in kot celota še najbolj spominja na prej omenjena šansonjerska komada, pa je *Priponka* šaljiv pristop k božičnemu času, ki z bogastvom nenavadnih podob, pa tudi preigravanjem motiva božične pesmi *Deck the halls*, ustvarja parodiranje božičnega časa, a hkrati odpira možnost za izrazit vnos za Krajnca tipične ludistične(?) poetike (ki je denimo prisotna tudi v pesmi *Evripidove karamele*), ki se spogleduje tako z znanimi zgodovinskimi figurami, pojmi iz literarnega polja ter popularno kulturo.

Ta je prisotna tudi denimo v pesmi Robustna imena, ki ji ni tuje niti spogledovanje s tradicionalnimi besedili in glasbeno podlago ameriške folk in kantri glasbe. Naštevanje robustnih imen priključuje v spomin kakšno pesem, ki v naslovu nosi oznako ballad (The Ballad of Billy Reid, The Ballad of Billy The Kid ali skladbo o kakšnem drugem kavboju ali vojaku) četudi ne gre za balado v pravem smislu besede.

Pesem Reka je prevod znamenite pesmi Brucea Springsteena The River. Za začetek je potrebno jasno povedati, da je Krajnčeva izvedba neprimerno bolj komorna pa tudi nekoliko otožnejša, kar je do neke mere nujno posledica prenosa glasbene podlage, ki jo v izvirniku odigra E street band s širokim naborom glasbil, medtem ko je Krajnčeva izvedba zamejena na kitaro, orglice ter vokal. Poleg tega gre za najmanj vestnega od prevodov, saj so za pesem v izvirniku značilni dolgi verzi, ki v tandemu z velikim številom enozložnih besed v angleščini nujno pomenijo krčenje vsebine. Ta mora biti posredovana s pomožnimi sredstvi – eliptičnostjo, vokalom in glasbo. Predvsem prvo je upošteval tudi Krajnc, ter povrh vsega zanemaril tudi pripovedno značilnost Springsteenove pesmi, ki tako v slovenski priredbi izveni mnogo bolj lirsko, posledično pa tudi kot nekakšna nova pesem izpod peresa slovenskega prevajalca in kantavtorja.

Pesem Gospod igra fuzbal ponovno sega globoko v zgodovino ameriške kulture in glasbe, pri čemer imam še posebej v mislih okolje južnih ameriških zveznih držav ter blues in kantri. Antropomorfna podoba hudiča je namreč pogosto sredstvo, ki, poleg verske razsežnosti, pred poslušalca navadno priključuje družbeno kritiko, kar velja tudi za Krajnčevo pesem. Na ta način pesem izstopi iz polja nekega nam tujega konteksta, ter s svojo družbeno kritiko in sklicevanjem na blues glasbo, ki postavi izvajalca na mesto družbenega kritika pa tudi tistega, ki zaradi nekega družbenega dogajanja trpi, približa pesem našemu prostoru in času.

Prevod naslednje izvajane pesmi Leonarda Cohena *If it be Your Will* je težka naloga. Gre za počasno pesem, ki bi ji težko nadelo enotnega označevalca. Po eni strani jo zaznamuje nizanje občutkov, ki na prvi pogled nimajo prave rdeče niti, a je ta vseeno skrita v ozadju pesmi, a ne v pripovednem smislu, temveč svojevrstni »barvi« čustev in podob, ki se v njej vrstijo. Upoštevajoč že prej omenjeno število enozložnih angleških besed je Krajnc svojo nalogo upoštevajoč pomenskost, glasbeno podlago in občutek izvirnika opravil z odliko. Koncert je nato zaključil z otožnim dodatkom starejše pesmi *Vse zaudarja po tišini*, ki ponovno poseže na polje šansona.

Zdi se, da nabor pesmi sobotnega koncerta postavlja nova vprašanja o kantavtorstvu. Kakšno mesto imajo v njem prevodi/priredbe pesmi tujih kantavtorjev; kakšna je vloga humornega, pripovednega, lirskega, šansonjerskega; kakšna je nenazadnje vloga današnjega in nekdanjega družbenega konteksta, koliko vloge igrajo pri tem zgodovina popularne glasbe in kantavtorstva, ter tuje kulture in tako dalje. Gotovo gre za vprašanja na katera bi bilo možno odgovoriti šele z vzpostavitev neke nove izhodiščne točke iz katere bi pristopali do tega problema.

Aljaž Krivec

*****

Koncertu Mateja Krajnca, ki se je odvil 13.12.2014 v Trubarjevi hiši literature bo mogoče prisluhniti na albumu Kartagino je treba porušiti, ki bo predvidoma izdan naslednje leto pri založbi Slušaj najglasnije!

{fshare id=1358}